

Schrijf een opstel over één van de volgende onderwerpen. Bedenk zelf een titel als er bij de opdracht geen genoemd is.

Vrijheid van godsdienst of vrijheid van meningsuiting?

In 2002 werd een imam, zelfs in hoger beroep, vrijgesproken van een aanklacht wegens belediging en/of discriminatie van homoseksuelen. Zo had de imam homoseksualiteit onder andere ‘een besmettelijke ziekte’ genoemd. Met een beroep op de vrijheid van godsdienst werd hij vrijgesproken van de aanklacht.

Blijkbaar mag men onder de vlag van ‘vrijheid van godsdienst’ dingen roepen die zeer beledigend zijn ten aanzien van bijvoorbeeld homoseksuelen, vrouwen of andere groeperingen. Dit alles ondanks het feit dat ‘belediging’ in het Wetboek van Strafrecht strafbaar wordt genoemd.

In onze samenleving bestaan dus eigenlijk twee ‘vrijheden’, die nauwelijks met elkaar te verenigen lijken: vrijheid van godsdienst en vrijheid van meningsuiting.

Hoe zouden de bovenstaande vrijheden en het Wetboek van Strafrecht volgens jou moeten worden aangepast, om deze zaken op een bevredigende wijze op te lossen? Welke vrijheid zou eigenlijk centraal moeten staan? Vind je dat er grenzen gesteld moeten worden aan één van deze vrijheden of aan allebei?

- 1 Schrijf een betoog over dit onderwerp.

In tegenstelling tot wat in het Amerikaanse onderwijs de praktijk is, is de aanwezigheid van een levendige sportcultuur op de Nederlandse middelbare scholen een uitzondering geworden. De belangstelling voor het vak Lichamelijke Oefening in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs is minimaal. Docenten gymnastiek verzinnen van alles om het vak zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Het vak dan maar afschaffen in de Tweede Fase havo/vwo? Bij elke middelbare school een golfbaan aanleggen?

- 2 Schrijf over dit onderwerp een artikel voor de schoolkrant.

Nieuwe kansen internet

Eind vorige eeuw voorspelden veel digi-goeroes dat het wereldwijde web een ‘digitale revolutie’ zou veroorzaken, vergelijkbaar met de industriële revolutie van ruim honderd jaar eerder. Internet zou zorgen dat wij op een nieuwe manier zouden kopen en leren. Ook zou door digitale volksraadpleging via het internet het democratisch gehalte van onze maatschappij toenemen. Na de dramatische ondergang van de dotcom-industrie heeft het web vooralsnog gefaald in revolutionair opzicht. De overheid gebruikt het web slechts als digitale folder, webwinkelen vormt slechts een miniem percentage van de totale detailhandel en de computer is nauwelijks ingeburgerd in de klas.

- 3 Schrijf een beschouwing over deze kwestie waarbij je ingaat op de teleurstellende resultaten en mogelijkheden aanreikt voor een beter educatief, maatschappelijk en commercieel gebruik van het internet.

Gezondheid en toekomst

Vetzucht is een van de snelst groeiende bedreigingen van de gezondheid, zo is uit recent wetenschappelijk onderzoek gebleken. Maar liefst 28% van de bevolking in de VS lijdt aan zwaarlijvigheid, Europa kampt met 20% te zware mensen. Niet alleen volwassenen, maar ook jongeren blijken in toenemende mate last te hebben van overgewicht. De jeugd doet steeds minder aan sport, een probaat middel tegen allerlei aandoeningen. Er wordt door jongeren nog steeds flink gerookt en het alcoholgebruik is onder bepaalde groepen jongeren buitensporig.

Deze ontwikkelingen doen het ergste vrezen voor de gezondheid van de toekomstige volwassenen en dus ook voor de kosten voor de volksgezondheid in de nabije toekomst. Hoe denk jij over de hiervoor geschetste massale bedreiging van de gezondheid van de jongeren van tegenwoordig en dus de volwassenen van de toekomst? Is het tij nog te keren? In hoeverre ben jij zelf het ‘slachtoffer’ van de genoemde bedreigingen?

- 4 Zet in een beschouwing uiteen hoe jij denkt over dit onderwerp.

Kennismaking gezocht

In het verleden waren de school, de universiteit, de kerk, de sport- of dansvereniging de gebruikelijke oorden waar een partner gevonden werd. Tegenwoordig komen meer en meer contacten tot stand in de min of meer anonieme sfeer van het internet, of via advertenties en oproepen in dagbladen en tijdschriften.

- 5 Schrijf een beschouwing over deze ontwikkeling.

Ingekochte zorg

In Nederland bestaat een chronisch tekort aan medisch specialisten. Om die reden heeft een aantal Nederlandse ziekenhuizen het initiatief genomen in het buitenland artsen te gaan werven: neurologen, kinderartsen, kno-artsen, gynaecologen, anesthesisten, als zij ook maar enigszins de Nederlandse taal beheersen zijn zij hier van harte welkom. Met name Zuid-Afrikaanse artsen hebben op de oproep gereageerd en sommigen hebben hier al een goed betaalde betrekking gevonden. Het Zuid-Afrikaanse Ministerie van Volksgezondheid heeft inmiddels een krachtig protest laten horen tegen de gang van zaken. "Wij zijn een ontwikkelingsland en hebben zelf een tekort aan goede artsen. De artsen die nu naar Nederland gelokt worden, kunnen wij niet missen. Bovendien zijn ze op onze kosten opgeleid. Op deze manier kunnen wij onze eigen gezondheidszorg niet overeind houden."

- 6 Schrijf een betoog over deze kwestie waarbij je de toelaatbaarheid van dit soort praktijken aan de orde stelt.

Zwerfmuzikanten

Met zijn roman *Alleen op de wereld* heeft de Franse schrijver Hector Malot generaties opgroeiende kinderen aan het huilen gebracht. Het is het tragische verhaal van een zielige 'familie' straatmuzikanten, zwervend van plaats naar plaats, die met haar muzikale optreden de kost probeert te verdienen. Nog steeds treffen we met name in de grote steden bedelende straatmuzikanten aan die het straatbeeld opluisteren met muziek uit alle delen van de wereld.

De overheid heeft inmiddels harde maatregelen aangekondigd en wil een eind maken aan het gedogen van dit soort illegale zwerfmuzikanten. Onlangs is een grote groep Roemenen met hun instrumenten over de grens gezet.

- 7 Schrijf een betoog over deze kwestie.

Lof van de ondeugd

In de achttiende eeuw dichtte Hiëronymus van Alphen in een boekje met versjes voor kinderen:

*Geen geld bekore ons jong gemoed
maar heiligheid en deugd.*

*De wijsheid is het noodigst goed,
het sieraad van de jeugd.*

Weinig lezers zullen zich nog door dit enthousiasme voor deugdzaamheid aangesproken voelen. De tijd dat opvoeders dachten dat de jeugd iets kon leren van brave personen uit boeken ligt dan ook ver achter ons. Kinderboekfiguren die streken uithalen, doen het bij ons beter. Pipi Langkous is onverminderd populair; baldadige hoofdfiguren als Ciske de Rat en Pietje Bell beleefden, als filmheld herrezen, megasuccessen.

Ondeugd levert duidelijk meer leesplezier op dan slaapwekkende braafheid. Bovendien, zou het niet zo kunnen zijn dat ondeugend gedrag een functie heeft? Als braafheid kan leiden tot onderworpenheid en kritiekloze volgzzaamheid, is ondeugendheid zo gek nog niet. Zo gezien zou het een functie kunnen hebben als een jeugdboek of -film een ondeugende held heeft. Deze held symboliseert dan een mentaliteit die maatschappelijk gezien een bepaalde waarde heeft.

Vind jij ondeugende hoofdpersonen van films, series of (strip)boeken aantrekkelijk? Heb jij het idee dat (jeugdige) lezers zich aan zulke personages spiegelen, hebben zulke figuren een functie voor de lezer? Ontaardt ondeugd op een gegeven moment in onmaatschappelijk gedrag en moet de jonge lezer daarvoor gewaarschuwd worden?

- 8 Schrijf een beschouwing over de betekenis van de ondeugd in jeugdboek of -film.

Let op: de laatste opdrachten van dit examen staan op de volgende pagina.

Een leeuw zonder klauwen of klauwen met geld?

Sinds de afschaffing van de dienstplicht is de Nederlandse krijgsmacht een ook in het buitenland gerespecteerde organisatie geworden: relatief klein maar efficiënt, modern en slagvaardig. De traditionele taken van leger, luchtmacht en marine, waaronder met name het verdedigen van de landsgrenzen, zijn minder belangrijk geworden. In plaats daarvan zijn vooral de internationale vredesoperaties gekomen; Nederland speelt daarin getalsmatig een bescheiden rol, maar door de andere NAVO-landen wordt de Nederlandse bijdrage op prijs gesteld.

Als een Nederlandse regering vanwege de economische situatie van het land bezuinigingen doorvoert, wordt er altijd naar de krijgsmacht gekeken. Hypermoderne vliegtuigen, schepen, gevechtsapparatuur en het onderhoud van al die technische hoogstandjes zijn schreeuwend duur en menig politicus ziet daarin een mogelijkheid de staatsuitgaven terug te dringen. Bovendien is er altijd wel een minister die vindt dat de militaire organisatie nog efficiënter en dus goedkoper kan worden gemaakt.

Militairen daarentegen zeggen steevast dat zij met nog minder middelen niet meer aan de vereisten kunnen voldoen. Als Nederland nog meer wil snoeien in het defensieapparaat, moet het aandeel in internationale operaties worden teruggedraaid.

Moet ons land, dat altijd luidkeels geroepen heeft om internationaal optreden tegen allerlei onrecht in de wereld, nu de eigen bijdragen aan vredesoperaties structureel gaan beperken?

Moet ons land niet méér willen zijn dan het is en militaire zaken overlaten aan machtiger bondgenoten? Moet Nederland überhaupt wel een krijgsmacht willen hebben?

- 9 Schrijf een beschouwing of betoog over de vraag hoe belangrijk het voor Nederland is een krijgsmacht te bezitten en hoeveel we daarvoor over moeten hebben.

Een bejaarde ik-figuur herinnert zich een voorval uit een lang vervlogen jeugd. Destijds heeft hij (of zij) iemand ernstig tekort gedaan. Hij (of zij) besluit alsnog in een brief berouw te tonen en een poging te doen het uit te leggen.

- 10 Schrijf deze brief.

Einde